
BEMUTATJUK ...

... az "Algol"-t

Ma már jelentős hagyományai vannak Magyarországon a változócsillagok megfigyelésének, s a Pleione Változócsillag-észlelő Hálózat szép eredményei a jelenlegi komoly munkát is bizonyítják. A fedési kettősök - fedési változók megfigyelése azonban elhanyagoltabb terület maradt.

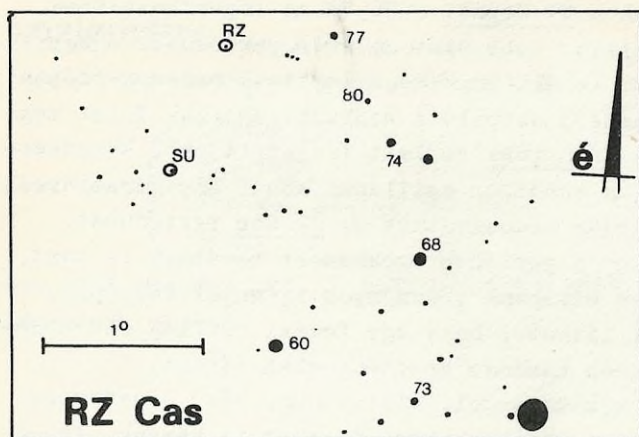
Ezért 1974-ben az Esztergomi Csillagász Szakkör keretein belül elhatároztuk egy, a fedési kettősökkel foglalkozó körlevél, az Algol kiadását. Ez azóta is háromhavonta jelenik meg, s felsorolja az észlelők nevét, az észlelési adatokat. Ezenkívül ismertetéseket közlünk a különböző fedési kettősökről, az észleléshez szükséges tudnivalókról. Az észlelt csillagokról készült feldolgozásokat is az Algolban jelentetjük meg.

A körlevélen kívül kiadunk észlelőtérképeket, észlelőlapokat, s minden évben egy minimum-előrejelzési füzetet, amely nélkülözhetetlen a fedési kettősök megfigyeléséhez.

Szervezeti változások miatt kb. féléves szünet után az Algol 1981 ősztől a nagyműtű kalocsai Haynald Obszervatórium kiadványa lett, de változatlan tartalommal. Mivel a költségeket a kalocsai járási könyvtár és a városi TIT-szervezet viseli, minden kiadványunk ingyenes, s kérésre bárkinek szívesen megküldjük.

A fedési kettősök észlelésének módszere teljesen megegyezik a változócsillagok megfigyelésével: az adott fényességű összehasonlító csillagok alapján kell megbecsülni a fedési fényességét, csak a megfigyelés időpontját kell feljegyezni perc pontossággal. Míg azonban a félszabályos vagy eruptív változóknál hónapokig kell várni, hogy a csillag különböző mértékben változtassa fényességét, fedéskor szinte szemmel követhetően, percek alatt történik a fényességcsökkenés.

Fedésiket bármikor lehet észlelni, így ki fog rajzolódni a csillag teljes fénygörbéje. De a megfigyelők különösen fontos feladata e csillagok fedéskor történő megfigyelése. A mi-



RZ Cas minimumok - 1982

/KözEI-ben, fél óra pontossággal/

<u>február</u>	1: 2,5 ; 5: 21,0 ; 7: 1,5 ; 11: 20,5 ; 13. 1,0 ; 17: 20,0 ; 19: 0,5 ; 23: 19,5 ; 25: 0,0
<u>március</u>	2: 23,5 ; 4: 4,0 ; 8: 23,0 ; 10: 3,5 ; 14: 22,5 ; 16: 3,0 ; 20: 21,5; 22: 2,5 ; 26: 21,0 ; 28: 2,0

nimum bekövetkezési idejének pontos megállapításához legalább hét - hét megfigyelés kell a le- és felszálló ágról is. Ezért a minimumelőrejelzéseknél megadott időpont előtt kb. egy órával kell elkezdeni a megfigyelést, s utána ugyanennyi ideig folytatni, kb. 10 percenként végezve egy-egy becslést. Ezt természetesen össze lehet kapcsolni más típusú változók megfigyelésével is. A fotózás iránt érdeklődők is kiváló lehetőséget találhatnak a fedésik fényképezésében, s a felvételek alapján pontosan kimérhető a fényesség változása.

Már 1976-ban kiadtunk egy előzetes feldolgozási füzetet, de az összegyűlt több ezer adat feldolgozása igazán most kezdődött

meg. Megállapítottuk a VV Cephei 1976-78-as fogyatkozásának jellemzőit. Ez a csillag több mint 20 éves periódusú, s egy fedés két évig tart. Az általunk megállapított minimum-időpont alig tér el (mindössze 3 nappal) a szakcsillagászok által megadott időponttól. A GK Cephei észlelt fénygörbéjéről következtetések vonhatók le a rendszer csillagai közti anyagáramlásról. Megfigyeléseink alapján módosítottuk az RZ Cas periódusát, megállapítottuk, hogy a periódus csökkenése továbbra is tart.

Természetesen nem kívánunk tudományos igénnyel fellépni, de a fenti példából látható, hogy egy fedési csillag észlelése érdekességén túlmenően hasznos eredményekkel járhat.

Több külföldi - köztük angol, olasz, NDK, stb. - szervezettekkel vagyunk jó kapcsolatban. Észleléseket is kapunk, főleg NDK, csehszlovák és osztrák amatőröktől. A beérkezett megfigyelési adatokat elküldjük Moszkvába, a Sternberg Csillagászati Intézetbe, a GCVS összeállítóinak, akik nagyra értékelik munkánkat.

Minden érdeklődő jelentkezését örömmel várjuk. Addig mellékeljük az RZ Cas térképét, a téli minimumidőpontokkal.

JUHÁSZ TIBOR

Haynald Obszervatórium

Kalocsa

Hunyadi u. 23 - 25.

6301

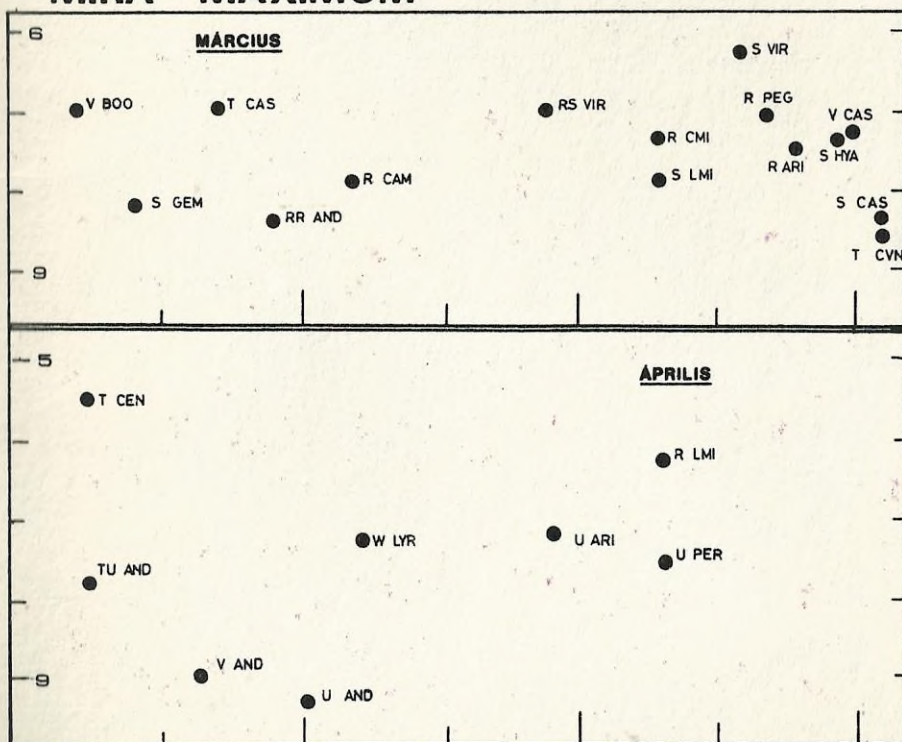
közlemény

Ismételten közöljük, hogy az észleléseket ezentúl

Mizser Attila
Budapest
Frankel Leó u. 96.
1023

címére kell továbbítani. A beküldési határidő továbbra is minden hónap 6. napja.

MIRA MAXIMUM



ELŐREJELZÉSEK

K É R D Ő I V

Kedves Barátunk!

A METEOR munkaközössége munkánk és ezzel együtt a hazai amatőr-csillagászat színvonalának emelése érdekében kéri, hogy válaszolj a következő kérdésekre.

A kérdésekre a megfelelő válasz aláhúzásával vagy bekarikázásával a legcélszerűbb válaszolni.

A feldolgozás érdekében kérjük a kérdőív azonnali visszaküldését!

Cím: METEOR Szerkesztőség 1016 Budapest Sánc u. 3/b

NEV: SZÜL. ÉV:

LAKCÍM:

ISKOLAI VÉGZETTSÉG: 8 általános alatt - 8 általános - szakmunkásképző - általános gimnázium - szakközépiskola - főiskola - egyetem

MIÓTA FOGLALKOZIK CSILLAGÁSZATTAL?:

CSILLAGÁSZATI ELŐKÉPZETTSÉGE: szakcsillagász -szaktanár

haladó Uránia vizsga - kezdő Uránia vizsga - gyakorló amatőrcsillagász

TAGJÁ-E A CSILLAGÁSZATI BARÁTI KÖRÉNEK?: igen - nem

TAGJA-E CSILLAGÁSZATI SZAKKÖRNEK?: igen - nem

VÉGEZ-E RENDSZERESEN MEGFIGYELÉSEKET?: igen - nem

HA IGEN, MILYEN GYAKRAN?: minden derült éjszaka - mindig, ha ráér - ritkán

MILYEN MEGFIGYELÉSEK ÉRDEKELIK? /A METEOR rovatok szerint kérjük a válaszokat 1 - 5 -ig rangsorolva/:

1/

2/

3/

4/

5/

egyéb:

ÉSZLELÉSEIT maga dolgozza fel - nem dolgozza fel

beküldi - nem küldi

TÁVCSÖVÉNEK ADATAI: gyári - saját készítésű

átmérő /cm/: - típus/T=tükros; L=lencsés
B=binokulár/:

/Pl. 15/T /.....

VAN-E TÁVCSÖVÉNEK MEGFELELŐ ÁLLVÁNYA?: igen - nem

VAN-E TÁVCSÖVÉNEK ÓRAGEPE?: igen - nem

A TÁVCSŐ FELÁLLÍTÁSA: hordozható és mindig máshol - hordozható de mindig ugyanott - állandó felállítás szabadban - állandó felállítás külön helyiségben / kupola - egyéb/

KIEGÉSZÍTŐ ESZKÖZEI: okulármikrométer - fotométer - napokulár - szín-szűrők - mikroszkóp - barométer - hőmérő - légnedvességmérő
egyéb:

VAN-E FÉNYKÉPEZŐGÉPE?: igen - nem

TÁVCSÖVÉVEL TUD-E FÉNYKÉPEZNI?: igen - nem

A FOTÓZÁSSAL KAPCSOLATOS LABORMUNKÁT: maga végzi - más végzi

VAN-E SZÁMOLÓGÉPE?: igen - nem HA IGEN: négy alapműveletes - tudományos zseb. - programozható zseb. - személyi számítógép

CSILLAGÁSZATI KÖNYVEINEK SZÁMA?: db.

VAN-E MEGFELELŐ CSILLAGTÉRKÉPE?: igen - nem

AMATŐR MEGFIGYELÉSEIHEZ TALÁL-E ELEGENDŐ IRODALMAT?: igen - nem

HA IGEN: könyvben - METEOR -ban - külföldi folyóiratban - egyéb

HOGYAN DOLGOZIK?: egyedül - társaságban

JAVASLATAI, ÉSZREVÉTELEI:

Köszönjük!

NOVA AQUILAE 1982

A nóvát 1982. január 27.85 UT-kor fedezte fel Honda, fotografikusan. 1950-re megadott közelítő koordinátái $\alpha = 19^{\text{h}}20^{\text{m}}.7$ $\delta = +2^{\circ}24'$.

Felfedezéskori fényessége 6.5 magnitúdó volt.

Mellékelt térképünk az AAVSO Circular 135-ös száma alapján készült.

